

Förtryckets grindvakter

Kinas statliga medier slår inte bara vakt om regimen intressen. De försvarar även andra diktaturer. Både den uiguriska proteströrelsen och demonstrationerna i Iran beskrivs som styrda av utomstående intressen.

Av Jojje Olsson

I JUNI SLOGS TVÅ uiguriska fabriksarbetare i den sydkinesiska provinsen Guangdong ihjäl av arbetare från majoritetsgruppen Han. Händelsen ledde till upplopp som spreds till Xinjiang-provinsens huvudstad Ürümqi där 197 dog och tusentals skadades och arresterades. Våldsamheterna bottnade i decennier av diskriminering av uigurer efter en massiv invandring av hankineser till den resursrika jätteprovinsen i väst.

Kinesiska medier presenterar stolt siffror som belyser den ekonomiska utvecklingen i Xinjiang. Vad de dock avstår från att belysa, är att utvecklingen främst kommit invandrade hankineser till nytta, och att den uiguriska kulturen metodiskt bekämpas. Restriktioner har införts i religionsutövningen och uiguriska elever får inte tala sitt eget språk i skolan. Hankineser har den politiska makten i Xinjiang, och uigurer har svårt att få statlig anställning, även hos de oljebolag som nu dränerar provinsens oljefält. Tusenåriga städer rivs till förmån för dystra bostadskomplex.

ICKE DESTO MINDRE påstår en kinesisk minister i *China Daily* den 22 juli att myndigheternas politik "inte har någonting alls att göra" med oroligheterna i Xinjiang. *China Daily* är Kinas största engelska nyhetstidning och ägs – givetvis – av staten. Istället skyller tidningen på uiguriska organisationer baserade utomlands.

Främst World Uyghur Congress och dess ledare Rebiya Kadeer anklagas för att ha uppviglat till våldshandlingar. *China Daily* skriver att den "stora folksamlingen" innan tumultet bröt ut är bevis nog för att våldet var i förväg planerat och väl organiserat. Då BBC rapporterade om Rebiya Kadeers besök i Japan i slutet av juli, möttes tittare i Kina av en halvminuts svart tv-skärm. Det blir

tydligt att Kina har få meningsfränder i sammanhanget, då man söker medhåll för denna teori. Bland de utlänningar som får komma till tals i kinesisk press märks en talesman för vitryska utrikesministeriet och Sudans kinesiska ambassadör. I en artikel från statliga nyhetsbyrån *Xinhua* den 17 juli med rubriken "Många länder anser att Xinjiang är Kinas inre angelägenhet", berömmar de myndigheternas insatser tillsammans med bland annat kommunistgrannen Laos utrikesministerium.

KINESISKA MEDIER gräver djupt för att visa sina läsare att de har hela världen bakom sig, då representanter från allehanda tveksamma länder skamlöst sätts på piedestaler och hyllas för erfarenhet och kunskap. I en av många snarlika artiklar av *Xinhua* ges en "erfaren kirgizistansk diplomat" vid namn Muratbek Imanaliev den 23 juli stort utrymme. Han anser det "självlklart uppenbart" att World Uyghur Congress ligger bakom upploppen, och att organisationens våld "för dömts av hela världssamfundet". Vidare menar Imanaliev att "vilken regering som helst skulle straffa sådana upplopp hårt".

Samtidigt, i ett fåfängt försök till öppenhet, bjöds journalister under juli in till Xinjiang, säkerligen delvis på grund av omvärldens häftiga kritik efter det att Tibet i fjol helt spärrades av efter oroligheterna där. Utländska reportrar blev i Ürümqi valla-de till presskonferenser för att höra att läget var under kontroll, och många ansåg sig motarbetade när de ville arbeta på egen hand. Till staden Kashgar, strax söder om Ürümqi, fick journalisterna överhuvudtaget inte åka.

Den 31 juli prydde femton svartvita ansiktsfotografier förstasidan på *China Daily*. Det var misstänkta våldsverkare från upp- >>

loppen i Ürümqi som nu fick två veckor på sig att överlämna sig till polisen, om inte skulle de "straffas hårt". Fjorton var uigurer, en var hankines.

MINDRE VÄNTAT MEN egentligen lika självklart var att kinesiska medier odelat tog prästerskapets parti under oroligheterna efter presidentvalet i Iran. Ledningen i Peking är ständigt orolig över att folkliga demonstrationer kan ge upphov till politiska förändringar – samma utveckling kan ske även i Kina – och man är därför beredd att diplomatiskt stötta andra diktaturer som har folket mot sig.

I en mycket hård ledare den 27 juli med rubriken "Varför lämnar inte medierna Iran ifred?" ifrågasätter *China Daily* omvärldens inblandning i vad man kallar "iranska angelägenheter". Ledaren påpekar hur "CNN, BBC och andra medieorganisationer" blivit så besatta av Iran att de helt slutat övervaka andra delar av världen. Detta på grund av att Iran "på ytan" innehåller alla "smaskiga ingredienser" som valfusk, våld och demokrati. Vidare anses det "övertäckande" att dessa medier inte vill inse att protesterna i Iran är av precis samma slag som de "av CIA-ledda demonstrationerna i Georgien (2003) och Ukraina (2004)".

MED RUBRIKER SOM "Iran har väntat länge på frihet" anklagas *Washington Post* och *New York Times* för att ha framkallat våldet. *China Daily* godtar helt prästerskapets förklaring om att utländska krafter vilselett iranierna. Ledaren undrar också vem det var som egentligen sköt den unga kvinnan Neda Agah-Soltan (vars namn sätts inom citationstecken): "en soldat eller någon av demonstranterna?". Bilder på den statliga televisionen CCTV visar iransk polis på defensiven undanrasande folkmassor.

SLUTLIGEN SLÅR *China Daily* med sin ledare två flugor i en smäll. Man hävdar att omvärlden bör sätta sin tro till den iranska civilisationen som har 5 000 år på nacken och därför är i stånd att lösa sina egna problem, samt att den "ensidiga rapporteringen skadar de västerländska mediernas trovärdighet".

Även den kinesiska civilisationen sägs ju vara 5 000 år gammal, och västerländska medier utgör ett ständigt hot då de rapporterar från Kina. Kinesiska medier vädjar därför om läsarens förtroende för erfarna auktoriteter och misstro till oberoende organisationer. Och det verkar fungera. När jag talar om dessa frågor med mina kinesiska vänner möter de mina anklagelser om att kinesiska medier kastar sten i glashus med föga förståelse och än mindre sympati. ❀